

**PRAVILNIK O NAČINU POLAGANJA ISPITA I
OCJENJIVANJU STUDENATA NA
UNIVERZITETU "DŽEMAL BIJEDIĆ" U MOSTARU**

Mostar, mart 2014. godine

Na osnovu člana 54. Zakona o visokom obrazovanju u Hercegovačko-neretvanskom kantonu ("Službene novine HNK, broj 4/12) i člana 72. stava 1. tačka d) Statuta Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru, Senat Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru na sjednici održanoj 27. 3. 2014. godine **donio je**

PRAVILNIK O NAČINU POLAGANJA ISPITA I OCJENJIVANJU STUDENATA NA UNIVERZITETU "DŽEMAL BIJEDIĆ" U MOSTARU

Član 1.

Predmet Pravila

Ovim Pravilnikom bliže se uređuju uslovi i način polaganja ispita na Univerzitetu "Džemal Bijedić" u Mostaru odnosno na fakultetima u sastavu Univerziteta (u daljem tekstu: fakultet), organizacija i postupak polaganja ispita, način ocjenjivanja studenata, zaštita prava studenata i nastavnika, kao i druga pitanja od značaja za polaganje ispita i ocjenjivanje.

Član 2.

Obaveze predmetnog nastavnika koje se tiču nastavnog programa

- (1) Predmetni nastavnik u prvoj sedmici nastave upoznaje studente sa programom nastavnog predmeta, rasporedom realizacije nastavnog programa po sedmicama, literaturom, predviđenim oblicima aktivne nastave (predispitne obaveze) i načinom njihovog vrednovanja, karakterom i sadržajem ispita, strukturom ukupnog broja bodova i načinom polaganja ispita i formiranja ocjene.
- (2) Predmetni nastavnik je obavezan odrediti teme seminarskih radova, odnosno dati na izradu programske zadatke, na način kako je to regulisano programom nastavnog predmeta. Ako je urađeni programski zadatak uslov za izlazak na ispit predmetni nastavnik je obavezan dodijeliti programski zadatak na vrijeme, a najkasnije pet sedmica prije početka ispitnih rokova.
- (3) Po okončanju nastave predmetni nastavnik informiše studenta o ukupnom broju bodova koje je ostvario realizacijom predispitnih obaveza.

Član 3.

Kontinuirana provjera znanja

- (1) Rad i uspješnost studenta u savladavanju pojedinog nastavnog predmeta prati se i ocjenjuje kontinuirano tokom trajanja nastave u semestru, na način utvrđen nastavnim programom i izražava se u bodovima.

Član 4.

Ispitni termini

- (1) Student polaže ispite neposredno po okončanju nastave u semestru, u terminima utvrđenim Odlukom Senata koja se donosi na početku akademske godine, u skladu s akademskim kalendarom.
- (2) Raspored polaganja ispita za sve ispitne termine u tekućoj akademskoj godini objavljuje

se najkasnije do: 1. novembra za zimski semestar, 1. aprila za ljetni semestar te 1. jula za septembarski ispitni rok.

- (3) Apsolventski rokovi se objavljuju najkasnije do 1 oktobra tekuće akademske godine.
- (4) Izuzetno, termin polaganja ispita objavljen u skladu s odredbama stavova 2. i 3. ovog člana, može se izmijeniti uz prethodnu saglasnost prodekana za nastavu, ukoliko za to postoji opravdan razlog. Novi termin se ne može odrediti u vrijeme u kojem je zakazan ispitni termin za neki drugi predmet, ni prije vremena u kojem je bio zakazan termin koji se mijenja.
- (5) U jednom danu student može polagati samo jedan ispit iz tekuće akademske godine.

Član 5.

Završni ispit

- (1) Student ima pravo pristupiti svakoj pojedinačnoj provjeri znanja.
- (2) Uslov za pristup ispitu je ispunjenje svih obaveza navedenim u programu nastavnog predmeta.
- (3) Završni ispit se polaže po okončanju nastave u semestru, u terminima utvrđenim Odlukom Senata koja se donosi na početku akademske godine, u skladu s akademskim kalendarom.
- (4) Izuzetno, dekan može, na molbu studenta, odobriti polaganje završnog ispita izvan termina iz stava 3. ovog člana ukoliko postoje opravdani razlozi (odlazak na studijsku praksu u inostranstvo, razmjena studenata, hospitalizacija u toku ispitnog roka, porođaj, odlazak na stručni događaj, odlazak vrhunskih sportista na takmičenje).
- (5) Završni ispit se polaže pismeno, usmeno, elektronski ili praktično, odnosno kombinacijom najviše dva utvrđena oblika, u skladu s načinom određenim u silabusu svakog pojedinog predmeta.
- (6) Položeni pismeni dio ispita priznaje se studentu do kraja tekuće akademske godine, odnosno apsolvetskog staža.

Član 6.

Polaganje ispita

- (1) Ispit obavlja predmetni nastavnik.
- (2) Na pismenom ispitu je prisutan predmetni nastavnik ili predmetni saradnik, a izuzetno ispit se može polagati pismeno u prisustvu nekog drugog nastavnika ili saradnika.
- (3) Ispit može obavljati ispitna komisija u skladu sa odredbama članova 7. i 21. ovog Pravilnika.

Član 7

Polaganje ispita pred komisijom

- (1) Student koji je tri puta polagao ispit iz istog predmeta i dobio ocjenu pet (5), svaki naredni put ispit polaže pred komisijom.
- (2) Komisija iz prethodnog stava sastoji se od tri člana. Članovi komisije mogu biti nastavnici iste ili srodne katedre kojoj pripada konkretni predmet. Predsjednik komisije, u pravilu, ne može biti nastavnik na predmetu iz kojeg student polaže ispit.
- (3) Komisiju imenuje dekan odlukom kojom se određuju i vrijeme i mjesto polaganja ispita.
- (4) Studentska služba je dužna dostaviti dekanu spisak studenata koji ispit polažu pred

komisijom.

- (5) Komisija utvrđuje ocjenu većinom glasova. O ispitu se vodi poseban zapisnik, a ocjenu potpisuju svi članovi komisije u zapisnik, indeks i ispitnu prijavu.

Član 8.

Prijavljivanje ispita

- (1) Prijava za polaganje ispita podnosi se, na propisanom obrascu, studentskoj službi najkasnije tri radna dana prije početka ispitnog termina.
- (2) Studentska služba sačinjava spiskove prijavljenih studenata i, zajedno sa ispitnim prijavama, dostavlja ih predmetnom nastavniku.
- (3) Uz podnošenje prijave na način predviđen u stavu 1. ovog člana, ispit se se može prijaviti i elektronskim putem, ukoliko informacioni sistem ima ugrađenu takvu opciju, najkasnije 3 dana prije početka ispitnog roka.
- (4) Studentska služba predmetnom nastavniku dostavlja spiskove prijavljenih studenata u roku od 24 sata od isteka roka za predaju prijava.
- (5) U slučaju podnošenja elektronske prijave ispita, papirnu prijavu predočenu od profesora student potpisuje nakon što položi ispit.

Član 9.

Mjesto održavanja ispita

- (1) Ispiti se održavaju, u pravilu, na fakultetima, u prostorijama navedenim u rasporedu za polaganje ispita.
- (2) Kada je studijskim programom predviđeno praktično polaganje ispita, ispit se može polagati i u drugim institucijama u kojima se obavlja dio nastave ili praktična nastava.
- (3) Osim u slučaju iz stava 2. ovog člana, ispit se može polagati u drugim prostorijama van fakulteta, po odluci Senata i pod nadzorom nastavnog osoblja fakulteta.
- (4) Studenti studija učenjem na daljinu dužni su prisustvovati pismenim provjerama znanja u prostorijama fakulteta ili prostorijama van fakulteta pod nadzorom nastavnog osoblja, u terminima određenim pravilima svakog fakulteta.
- (5) Za pravilno održavanje ispita isključivo je odgovoran predmetni nastavnik.

Član 10.

Trajanje ispita

- (1) Dužina trajanja pismenog dijela ispita određuje se na osnovu obima ispitnih zadataka, a ne može trajati duže od pet školskih sati.
- (2) Usmeni ispit ili usmeni dio ispita traje maksimalno 60 minuta po kandidatu.

Član 11.

Utvrđivanje identiteta studenta i javnost ispita

- (1) Prilikom polaganja ispita, identitet studenta se utvrđuje ličnom ispravom.
- (2) Javnost ispita obezbjeđuje se objavljivanjem vremena i mjesta održavanja ispita.
- (3) Polaganju usmenog dijela ispita mogu prisustvovati zainteresovani studenti koji se pripremaju za polaganje tog ispita.

Član 12.

Početak ispita i ponašanje studenta na ispitu

- (1) Ako student ne dođe u vrijeme zakazano za ispit, smatra se da je odustao od polaganja ispita.
- (2) Ispit je započet saopštavanjem ispitnog pitanja, zadavanjem teme ili uručivanjem ispitne kartice.
- (3) Ako student u toku trajanja ispita sam prekine polaganje ispita, smatra se da nije položio ispit.
- (4) Za vrijeme ispita student ne može:
 - napustiti prostoriju u kojoj se ispit održava i vratiti se u nju,
 - ostvarivati bilo kakvu komunikaciju sa drugim studentima,
 - posjedovati ili koristiti nedozvoljena pomagala,
 - pristupiti elektronskim testovima izvan učionice koja je predviđena za ispit iz tog predmeta (student je odgovoran za svoj nalog koji koristi za pristup testovima bez obzira ko je umjesto njega pristupio ispitu) i
 - drugim nedozvoljenim ponašanjem remetiti ispit.

Član 13.

Sistem bodovanja na ispitnoj listi

Na ispitnoj listi pri pojedinačnoj pismenoj provjeri mora biti naveden sistem bodovanja datih zadataka, odnosno pitanja.

Član 14.

Dostupnost pitanja, odnosno rješenja zadataka s prethodnih ispita

- (1) Ispitna pitanja sa prethodnih ispitnih rokova, odnosno riješeni zadaci moraju se učiniti dostupnim studentima po završetku ispita.
- (2) Obaveza iz stava 1. ovog člana ne postoji u slučaju teoretskih pitanja.

Član 15.

Bodovi ostvareni na ispitu

Ispunjenjem predispitnih obaveza i polaganjem završnog ispita student može ostvariti najviše 100 bodova, u okviru kojih predispitne obaveze učestvuju sa najmanje 50 bodova. Predispitne obaveze utvrđene su studijskim programom i planom predmeta, a u skladu sa Pravilima studiranja.

Član 16.

Formiranje i upis ocjene te predaja prijava

- (1) Konačna ocjena formira se na osnovu zbira bodova ostvarenih za aktivnosti u toku nastave, na predispitnim provjerama i završnom, odnosno popravnom ispitu.
- (2) Konačnu prolaznu ocjenu predmetni nastavnik upisuje u ispitnu prijavu i indeks, što ovjerava svojim potpisom.
- (3) Predmetni nastavnik je dužan predati ispitne prijave i zapisnike o održanom ispitu studentskoj službi u roku od tri dana od objavljivanja rezultata ispita, radi uvođenja u matičnu evidenciju. Matičnu evidenciju na elektronskom principu popunjava predmetni nastavnik.

Član 17.**Izražavanje uspjeha ocjenom**

- (1) Ocjena na ispitu zasniva se na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina.
- (2) Konačni uspjeh studenta za svaki predmet izražava se brojnom, opisnom ili slovnom ocjenom. Ocjena sadrži maksimalno 100 bodova, a utvrđuje se prema sljedećoj skali:
 - a) ocjena 5 (pet), opisno "ne zadovoljava", slovno "F" za ostvarenih 0-54 boda
 - b) ocjena 6 (šest) opisno "dovoljan", slovno "E" za ostvarenih 55-64 boda
 - c) ocjena 7 (sedam) opisno "dobar", slovno "D" za ostvarenih 65-74 boda
 - d) ocjena 8 (osam) opisno "vrlodobar", slovno "C" za ostvarenih 75-84 boda
 - e) ocjena 9 (devet) opisno "izvanredan", slovno "B" za ostvarenih 85-94 boda
 - f) ocjena 10 (deset) opisno "odličan", slovno "A" za ostvarenih 95-100 bodova.
- (3) U slučaju da nijedan student ne stekne 95 bodova, predviđenih kao minimum za ocjenu 10, skala iz prethodnog stava može se korigirati u skladu s najboljim postignutom uspjehom, s tim što se ne može mijenjati minimum predviđen za ocjenu 6 (šest).

Član 18.**Evidencija o ostvarenim bodovima i ocjeni**

- (1) Nastavnik je obavezan voditi evidenciju o ostvarenom broju bodova i ostvarenoj ocjeni na ispitu.
- (2) Evidencija o predispitnim obavezama studenata čuva se do početka naredne akademske godine.
- (3) Pismeni radovi sa ispita čuvaju se do naredne akademske godine.

Član 19.**Javno objavljivanje rezultata pismenog ispita**

Nastavnik je dužan javno objaviti rezultate pismenog ispita u roku od pet radna dana od obavljene provjere znanja. Javno objavljivanje rezultata uključuje i web stanicu fakulteta.

Član 20.**Prigovor na rezultate ispita**

- (1) Student ima pravo uvida u sve svoje pismene provjere znanja sa ispita, u za to utvrđenim terminima.
- (2) Student ima pravo prigovora na objavljene rezultate ispita, bilo da je ostvarena ocjena pozitivna ili negativna.

Član 21.**Prigovor na ostvarenu negativnu ocjenu i na nepravilnosti na ispitu**

- (1) Student koji je na ispitu ostvario negativnu ocjenu i koji smatra da je na ispitu ili pri ocjenjivanju bilo nepravilnosti, podnosi pisani obrazloženi prigovor na rezultate ispita dekanu, u roku od 24 sata od saopštenja, odnosno objavljivanja rezultata ispita.
- (2) Dekan imenuje Komisiju koju čine predmetni nastavnik i dva nastavnika iz iste ili srodne oblasti. Predmetni nastavnik ne može biti predsjednik komisije.
- (3) Komisija odlučuje o osnovanosti prigovora i donosi konačnu odluku o ocjeni na ispitu u

roku od 48 sati od podnošenja prigovora.

- (4) Student ne ponavlja pismeni ispit pred Komisijom, već ona ponovo ocjenjuje pismeni ispit i sve radove koje je student radio u toku nastave i vježbi. Ako to smatra potrebnim, komisija može organizovati ponovni ispit u roku iz prethodnog stava
- (5) Ukoliko student ne pristupi ponovnom ispitu u vrijeme koje odredi komisija, smatra se da je odustao od prigovora.
- (6) Komisija donosi odluku većinom glasova. Ukoliko student položi pred Komisijom, ocjenu u indeks upisuje Komisija.

Član 22.

Prigovor na ostvarenu pozitivnu ocjenu

- (1) Student koji želi veću ocjenu od pozitivne ocjene postignute na ispitu, ne prigovarajući da je bilo nepravilnosti na ispitu ili pri ocjenjivanju, ima pravo od predmetnog nastavnika u roku od 24 sata od saopćenja, odnosno objavljivanja ocjene, zatražiti polaganje ispita u sljedećem ispitnom terminu.
- (2) Predmetni nastavnik u slučaju iz prethodnog stava na ispitnoj prijavi upisuje zabilješku "student odbio ocjenu".
- (3) Ocjena ostvarena na ispitu iz stava 1. ovog člana ne smatra se konačnom, već se smatra da je student iskoristio pravo još jednog pokušaja polaganja ispita.
- (4) Prilikom ponovnog polaganja ispita student može dobiti ocjenu manju od prethodno dobijene ocjene, kao i negativnu ocjenu.
- (5) Student ima pravo na istom predmetu jedanput poništiti ocjenu.

Član 23.

Ispit za studente s posebnim potrebama

- (1) Za studente s posebnim potrebama koji nisu u mogućnosti ispit polagati na način utvrđen studijskim programom ili im prostorija za polaganje ispita nije dostupna, fakultet će obezbijediti drugi o način polaganja prilagođen njihovoj potrebi.
- (2) Student iz stava 1. ovog člana obavezan je najkasnije tri dana prije polaganja ispita podnijeti zahtjev dekanu fakulteta za polaganje ispita na način prilagođen njegovoj potrebi.

Član 24.

Sankcije za kršenje odredbi Pravilnika

- (1) Studenti su dužni pridržavati se odredbi ovog Pravilnika, kao i opštih odredbi Statuta i Zakona o visokom obrazovanju koje se tiču postupaka i ponašanja u toku nastave i provjere znanja.
- (2) U slučaju očiglednog kršenja neke od odredbi navedenih u stavu 1 ovog člana, a posebno u slučaju pokušaja polaganja ispita za drugu osobu i ponašanja navedenih u stavu 4. člana 12. ovog Pravilnika u slučaju posjedovanja ili pokušaja korišćenja nedozvoljenih pomoćnih sredstava u toku ispita (korišćenja nedozvoljenih podsjetnika, nedozvoljenih sredstava komunikacije, prepisivanja od drugoga i sl.) ili u slučaju ometanja normalnog toka ispita, naročito kada je to na štetu drugih studenata, nastavnik, odnosno saradnik je dužan studenta udaljiti sa ispita, sačiniti službenu zabilješku i predati zahtjev za pokretanje disciplinskog postupka.

- (3) Student koji smatra da je oštećen udaljenjem sa ispita, ima pravo žalbe dekanu u roku od 3 dana od polaganja ispita. Dekan donosi rešenje u roku od 5 dana, poštujući odgovarajuće odredbe Zakona i Statuta.

Član 25.

Praćenje i analiza rezultata ispita

- (1) Nastavno-naučno Vijeće je dužno permanentno pratiti i svestrano analizirati ukupne rezultate ispita kod svakog pojedinog nastavnika i redovno predlagati i preduzimati odgovarajuće mjere za poboljšanje i unapređenje sistema provjere znanja studenata.
- (2) Studenti imaju pravo i dužnost iznošenjem prijedloga učestvovati u ovom procesu i dati svoj doprinos preko svojih predstavnika u Vijećima fakulteta.

Član 26.

Primjena Pravilnika

Ova Pravila primjenjuju se na studente koji studiraju prema pravilima studiranja po Bolonjskim principima.

Član 27.

Stupanje na snagu Pravilnika

Ova Pravila stupaju na snagu danom donošenja, a primjenjivat će se od prvog aprila 2014. godine.

**Predsjedavajući Senata
Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru**

Broj: 101-1-363/14

prof. dr. sc. Sead Pašić, rektor